

Pressmeddelande

26 juni 2015

Presskontakt:

Utredningssekreterare

Richard Tornberg

+47 405 56 336

Hannes Magnergård

072-571 88 80

Slutbetänkande från den parlamentariska Krigsmaterielexportöversynskommittén (KEX)

KEX föreslår att exportkontrollen av krigsmateriel skärps. Skärpningen sker genom ett flertal olika åtgärder. Bl.a. föreslås att den mottagande statens demokratiska status ("demokratikriterium") ska beaktas, att åtgärder vidtas som ökar öppenheten och transparensen avseende de beslut som fattas, att följdleveransbegreppet ändras, att ett system med efterkontroll införs samt att en ny krigsmateriellag antas.

KEX uppdrag har bestått av två huvudsakliga delar. En del avser uppdraget att utreda den framtida svenska exportkontrollen av krigsmateriel och ramarna kring den, med det huvudsakliga syftet att skärpa exportkontrollen gentemot icke-demokratiska stater. Den andra delen bestod av att utreda lämpligheten av att införa administrativa sanktionsavgifter i krigsmateriellagen och i lagen om kontroll av produkter med dubbla användningsområden. Detta uppdrag redovisades i delbetänkandet *Sanktionsväxling – effektiva sanktioner på exportkontrollområdet* (SOU 2014:83). KEX lägger nu fram sitt slutbetänkande *Skärpt exportkontroll av krigsmateriel – DEL 1 och 2* (SOU 2015:72) och utredningsuppdraget är därmed slutfört.

Frågan om exportkontroll av krigsmateriel är komplex och innefattar mer än enbart prövningen av krigsmaterielexport. Ytterst handlar denna fråga om Sveriges säkerhets-, försvars- och utrikespolitik. De minskande beställningarna från Försvarsmakten har inneburit att export blivit nödvändig för att den inhemska försvarsindustrin ska kunna bibehålla en teknisk kompetens och kapacitet. Samtidigt kan konstateras att viss export på ett negativt sätt kan komma att påverka Sveriges utrikespolitiska mål, inte minst vad gäller strävan att främja demokrati och mänskliga rättigheter.

Kommittén lämnar förslag som inte enbart medför en skärpning gentemot icke-demokratiska stater. Utöver förslaget att en stats demokratiska status ska beaktas i tillståndsprövningen föreslås även det att det nuvarande villkorliga hindret avseende mänskliga rättigheter

ändras. Förslag lämnas också på hur nya riktlinjer kan utformas där de internationella förpliktelserna och åtagandena – som bl.a. framgår av EU:s gemensamma ståndpunkt för vapenexport och FN:s vapenhandelsfördrag – infogas tillsammans med de svenska riktlinjerna. Utöver detta förslås bl.a. åtgärder som syftar till att förbättra öppenheten och transparensen i exportkontrollen, som bl.a. möjliggör ett politiskt ansvarsutkrävande för fattade beslut. Vidare föreslås att tolkningen av vad som utgör en följdleverans görs snävare, att ett system med efterkontroll införs samt att en ny krigsmateriellag antas.

- Att vi lyckats finna en så bred politisk uppgörelse i denna komplexa fråga är välkommet säger kommitténs ordförande Hans Wallmark. Detta skapar förutsättningar för en bred politisk bas för exportkontrollpolitiken, vilket i sin tur möjliggör ett exportkontrollregelverk som kan bestå under lång tid.